

משנה - שבועות - עיקר תוי"ט

• [פרק א](#) • [פרק ב](#) • [פרק ג](#) • [פרק ד](#) • [פרק ה](#) • [פרק ו](#) • [פרק ז](#) • [פרק ח](#)

[פרק א](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ב](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ג](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#) [משנה ח](#) [משנה ט](#) [משנה י](#)

[פרק ד](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#) [משנה יא](#) [משנה יב](#) [משנה יג](#)

[פרק ה](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#)

[פרק ו](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)

[פרק ז](#)

[משנה א](#) [משנה ב](#) [משנה ג](#) [משנה ד](#) [משנה ה](#) [משנה ו](#) [משנה ז](#)
[משנה ח](#)

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ד משנה ה משנה ו

א

פרק

פרק א - משנה א

א כרבי עקיבא משנה ה' פרק ג'. גמרא: **ב** שאין הכתוב מדבר אלא בטמאת מקדש וקדשיו, כדמוכחי לה בגמרא: **ג** ודקרי להו ידיעות, פירש הר"ב בריש פרק ב': **ד** כרבי ישמעאל דסוף פרק ב'. גמרא: **ה** עין מה שכתבתי בריש פרק קמא דשבת. והא דהתם תנא שתיים שהן ארבע בפנים כו' ושתיים כו' בחוץ ואלו הקא לא תני אלא שתיים שהן ארבע, מתרצים בגמרא, התם דעקר שבת תנא חיובי ופטורי, הקא חיובי תנא ופטורי לא תני. ועין תוספות יום טוב:

פרק א - משנה ב

ו בתחלה כו'. בגמרא ילפינן להו ומסיק דידיעת בית רבו (שקלמך בבית רבו שהנוגע בטמאה טמא) שמה ידיעה. פרט לנשבה בין הנכרים: **ז** בפנים. שהרי הוא אומר בשעיר זה וכפר על הקדש, מטמאה שבקדש. יכול על כל טמאה שבקדש יהא שעיר זה מכפר, תלמוד לומר ומפשעיהם לכל חטאתם, חטאים דומיא דפשעים, מה פשעים שאינן בני קרבן, אף חטאים שאינן בני קרבן. ומנין ליש בה ידיעה בתחלה, פירש הר"ב משנה דלקמן: **ח** שלשה שעירים נעשין לצבור ביום הכפורים, אחד מתן דמו לפנים, וחברו משתלח לעזאזל, ואחד קרב במזבח החיצון במוספין. והוא כתוב בפרשת פינחס עם שאר כל מוספי המועדות. רש"י: **ט** ויום הכפורים. הוא עצמו

מועיל עם הקרבנות. שְׁנֵאֲמַר [ויקרא כג] כי יום כַּפָּרִים הוא. רש"י: [י] שָׁאף על פי שְׁאִינוּ יוֹדְעֵי שְׁחָטָא, יֵשׁ לוֹ לְדַאָּג. שְׁכַל הַשּׁוֹגְגִים צָרִיכִין כַּפָּרָה לְכַשְׂיָדְעוּ, אֲלֵמָא קִדְּם יְדִיעָה עֲנוּשִׁים הֵן. רש"י: [יא] וְחָדָא מִתְרַתֵּי נְקֻט. והוא הדין שְׁנֵכְנֵס לְמִקְדָּשׁ:

פרק א - משנה ג

[יב] לְמִסְקָנָא דְגַמְרָא שְׁכַתְבַּתֵּי בְרִישׁ מִתְנִיתִין דְלַעִיל, לֹא מִשְׁכַּחַת אֱלָא בְתִינוּק שְׁנִשְׁבָּה בֵּין הַנְּכָרִים: [יג] וְאִם תֵּאמַר כִּיּוֹן שְׁהַקְשׁוּ זֶה לְזֶה יִכְפֹּר כָּל אֶחָד אֲדִידִיה וְאֲדַחְבֵּיה. וְנִפְקָא מִנָּה לְטַמְאָה שְׁאַרְע בֵּין זֶה לְזֶה, וְאִי נִמְי אִי לֹא עֲבַד חִיצוֹן. מְשַׁנֵּי בְגַמְרָא אָמַר קָרָא אַחַת, כַּפָּרָה אַחַת מְכַפֵּר, וְאִינוּ מְכַפֵּר שְׁתֵּי כַפָּרוֹת. אָמַר קָרָא אַחַת בְּשָׁנָה, כַּפָּרָה זֹו לֹא תִהְיֶה אֱלָא אַחַת בְּשָׁנָה:

פרק א - משנה ד

[יד] גַּמְרָא, וְנִכְפֹּר נִמְי אֶפְלוּ בְשָׁאָר עֲבָרוֹת (כָּל חֻטָּא שְׁלֹא נִוְדַע). תֵּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְיָאל הוֹאִיל וְזֶה בָּא בְזִמְן קְבוּעַ (שְׁעִיר יוֹם הַכַּפּוּרִים דְחִיצוֹן) וְזֶה בָּא בְזִמְן קְבוּעַ, מַה זֶה אִינוּ מְכַפֵּר אֱלָא עַל טַמְאָת מִקְדָּשׁ וְקִדְשָׁיו אִף כּוּי. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

[טו] בְּגַמְרָא, עֲצָרַת [וְיוֹם הַכַּפּוּרִים] דְלֹא כְתִיב בְּהוּ וְשְׁעִיר, מְנַלָּן. אֱלָא אָמַר רַבִּי יוֹנָה אָמַר קָרָא אֱלָה תַעֲשׂוּ לֵה' בְּמוֹעֲדֵיכֶם, הַקְשׁוּ כָּל הַמוֹעֲדוֹת כְּלָן זֶה לְזֶה. וְהָא רִאשׁ חֲדָשׁ לֹאוּ מוֹעֵד הוּא, אֲבָרָא כּוּי רִאשׁ חֲדָשׁ נִמְי אֶקְרִי מוֹעֵד, דְכְתִיב [אִיכָּה א] קָרָא עָלֵי מוֹעֵד כּוּי. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: [טז] הַרְגָלִים. דְאִית לֵיה נִמְי הַקְשָׂא דְבְמוֹעֲדֵיכֶם דְהַקְשׁוּ כְּלָן לְדָרָאשׁ חֲדָשׁ, מַה דְרִאשׁ חֲדָשׁ בְּמִלְתָּא דְקִדְשׁ מְכַפֵּר, אִף דְרָגְלִים כּוּי. וְכִי תִימָא נִיכְפְּרוּ אֲדָרָאשׁ חֲדָשׁ, וְאִתָּה נָתַן לְכֶם לְשִׂאת אֶת עוֹן הָעֵדָה וְגוֹי, אִתָּה נוֹשֵׂא עוֹן, וְאִין אַחַר נוֹשֵׂא עוֹן כּוּי. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: [יז] עַל הַטְּהוֹר כּוּי. דְאָמַר קָרָא וְאִתָּה נָתַן לְכֶם לְשִׂאת אֶת עוֹן הָעֵדָה, וְהָא קָרָא בְשְׁעִיר דְרִאשׁ חֲדָשׁ כְּתִיב, וְגַלִּיף עוֹן מְצִיץ, מַה לְהֵלֹן טַמְאָת בְּשָׂר, שְׁאִין הַצִּיץ מְרַצָּה עַל טַמְאָת הַגּוֹיף אֱלָא עַל טַמְאָת חֵלֶב דָּם וּבְשָׂר שְׁקֵרֵב בְּטַמְאָה, אִף כָּאן טַמְאָת בְּשָׂר כּוּי. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: [יח] שְׁוֵה. דְגַלִּיף הַקְשָׂא דְמוֹעֲדֵיכֶם אִף לְחִיצוֹן דְיוֹם הַכַּפּוּרִים. דְעֲדִיפָא לֵיה הַדְּ הַקְשָׂא מִהַקְשָׂא דְלַפְנֵימִי. תּוֹסְפּוֹת:

(יט) שְׁהוּא אֵינוּ מְכַפֵּר כְּפָרְתּוֹ, כְּפָרָה אַחַת מְכַפֵּר וְאֵינוּ מְכַפֵּר שְׁתֵּי כְּפָרוֹת.
וְהוּ אֵינוּ מְכַפֵּרִין כְּפָרְתּוֹ, אַחַת בְּשָׁנָה, כְּפָרָה זֹו לֹא תִהְיֶה אֶלָּא אַחַת בְּשָׁנָה.
גְּמָרָא:

(כ) מְשׁוּם דְּלְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֵלִימָא קִשְׁיָא, דְּחִלּוּקִים הִם שְׁעִירֵי רְאִשֵׁי חֲדָשִׁים
גַּם מְשַׁעֲרֵי הַרְגָלִים, לְהַכִּי פְרִידָ לִיהָ. וְהוּא הַדִּין נִמְי דְּהִנּוּה מְצִי לְמַפְרָד
לְתַנָּא קָמָא מְשַׁעֲרֵי יוֹם הַכְּפוּרִים עִם שְׁאָר הַשְּׁעִירִים. וּמְסַתְבָּר נִמְי דְּמָה
שְׁכַתְבַּת הַר"ב וְכֵן רַש"י, רַבִּי מֵאִיר הוּא דְקָאֵמַר לִיהָ, לָאוּ דְוָקָא כּוֹי, אֶלָּא
חֲכָמִים הִשְׁבִּיבוּ לוֹ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֵלִיבָא דְרַבִּי מֵאִיר:

פרק א - משנה ה

(כא) מוֹסִיף כּוֹי. דְּלֹא דְרִישׁ אַתָּה נוֹשֵׂא עוֹן וְאֵין אַחַר כּוֹי. וְסַבִּירָא לִיהָ נִמְי
דְּאַתְקוּשׁ רְגָלִים לְשַׁעֲרֵי הַחִיצוֹן כּוֹי. תּוֹסְפוֹת: **(כב)** מוֹסִיף כּוֹי. וְדַרְגָלִים
לֹא מְכַפֵּרֵי אֲדִיּוֹם הַכְּפוּרִים, דְּסַבִּירָא לִיהָ דְרִשָּׂא דְאַחַת בְּשָׁנָה. וְדִיּוֹם
הַכְּפוּרִים מוֹסִיף, דְּאָמַר קָרָא וְכַפֵּר אֶהְרֹן עַל קַרְנֹתָיו אַחַת בְּשָׁנָה, קַרְנוֹתָיו
דְּמִזְבַּח הַפְּנִימִי הוּא דְאֵינוּ מְכַפֵּר שְׁתֵּי כְּפָרוֹת, הָא דְחִיצוֹן אֶפְלוּ שְׁתֵּי
כְּפָרוֹת. גְּמָרָא:

פרק א - משנה ו

(כג) וְעַל זָדוֹן כּוֹי. אֵף עַל גַּב דְּאָמְרִינָן אַחַת כְּפָרָה אַחַת כּוֹי. כְּבָר כְּתַבּוּ
הַתּוֹסְפוֹת דְּאֵין זֶה שְׁתֵּי כְּפָרוֹת אֶלָּא מָה שְׁקָרְבָן אַחַר מְכַפֵּר. אֵי נִמְי, כְּפָרָה
אַחַת לְשׁוֹגֵג וְאַחַת לְמִזִּיד: **(כד)** וְכֵן הוּא אוֹמַר [מְלָכִים ב ג] מְלָךְ מוֹאֵב פִּשְׁע
בִּי. וְאוֹמַר [שֵׁם ח] אֲזַ תִּפְשַׁע לְבָנָה בְּעַת הַהִיא. גְּמָרָא:
(כה) דְּלִיכָא לְפָרוּשֵׁי דְנוֹדַע לוֹ שְׁגָגְתּוֹ שְׁשִׁגַּג וְדָאֵי, דְּאִם כֵּן הוּי לִיהָ חֲטָא
חֲטָאת וְאֲשָׁמוֹת וְדָאֵין, וְתַנְּנָן בְּמַסְכַּת כְּרִתוֹת, חֲטָאֵי חֲטָאת וְאֲשָׁמוֹת וְדָאֵין
שְׁעֵבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכְּפוּרִים חֲטָאֵין לְהַבִּיא לְאַחַר יוֹם הַכְּפוּרִים, אֶבֶל חֲטָאֵי
אֲשָׁם תְּלוּי פְּטוּרִין. רַש"י: **(כו)** עֲשֵׂה. בְּגְמָרָא, הִיכִי דְמִי, אֵי דְלֹא עֲבִיד
תְּשׁוּבָה זָבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה, אֵי דְעֲבִיד תְּשׁוּבָה כָּל יוֹמָא נִמְי כּוֹי. וּמְסִיק
בְּדָלָא עֲבִיד תְּשׁוּבָה, וְרַבִּי הִיא דְסַבִּירָא לִיהָ עַל כָּל עֲבָרוֹת שְׁבִתוּרָה בֵּין
עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה וּבֵין לֹא כּוֹי יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר, חוּץ מְפּוֹרֵק עַל וּמְגַלָּה פְּנִים
בְּתוֹרָה וּמְפָרַת בְּבִשָּׁר. שְׁאִם עֲשֵׂה תְּשׁוּבָה יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר, וְאִם
לָאוּ אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. וְזָבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה, בְּשָׁר יוֹמִי. רַש"י:

פרק א - משנה ז

[כז] אחד כו'. בגמרא יליף ליה: **[כח]** הפהגנים. דהא כתיב בתר מעשה פר ושעיר וכפר על הקדש וגו'. והתוספות כתבו דבשעיר הפנימי כתיב אשר לעם, ולא לפהגנים, וחיצון אתקש לפנימי. עין תוספות יום טוב:

ב

פרק

פרק ב - משנה א

[א] רש"י. משמע שפרש כלה מתניתין בידיעה גמורה. שפרש ונדע שנטמא כו'. והמדקדק יכול לפרש כלה מתניתין בידיעת בית רבו. תוספות. ועין פרק קמא משנה ג'. ועוד דע, שעם זה שצריך שתהא לו ידיעה שנטמא צריך גם כן שתהא לו ידיעה שזה מקדש ושזה קדש: **[ב]** והינו טעמא נמי דלא תני ארבע שהם שמנה, והינו עוד ארבע ידיעות בסוף, דלא חשיב הני ידיעות דאיתנהו בכל התורה כלה, שאין אדם מביא חטאת אלא אם כן נודע לו שחטא, כדאיתא בגמרא: **[ג]** בהדיא. אלא מרבויא דונעלם דרשינן לה בסוף פרקין: **[ד]** ולא קשיא אמאי לא חשיב להו ולהוי שש, דמפיון דחשבינן ידיעת הטמאה דלקדש וכן דלמקדש, וכן ידיעת המקדש גם ידיעת הקדש, אין להוסיף במנין ידיעות העלם שניהם יחד, כיון שכבר נמנו כל אחת בפרט:

פרק ב - משנה ב

ה **לעזרה**. דבעזרה נאמר כרת לטמא הנכנס, כדאיתא במשנה חי פרק קמא

ו **שעליו נאמר** [דברים לג] ויהי בישרון מלך. הרמב"ם: **ז** **כלומר וכיון** שאחיו כהן גדול היה אם כן היה שם אורים ותמים. והקשו תוספות אף על גב דאהרן היה בבגדו המשכן וכי נשאלו באורים ותמים לעשות משכן, הלא קדם שנתכהו אהרן על ידי המלוואים נעשה המשכן: **ח** **רש"י** והרמב"ם. ובסנהדרין פרש הר"ב משום דמשה במקום סנהדרין הנה קאי. וטעמא דמסתבר הוא, לפי שלא נמצא מנוי שבעים לסנהדרין כי אם בפרשת מתאוננים, והיה זה אחר שנעשה המשכן כו'. ולפרושם דהקא, צריך לומר דשבעים זקנים שנאמרו בסוף פרשת משפטים הם היו מיחדים שבעדה לכל דבר שבקדשה, כעין סנהדרין: **ט** **כלומר שאין טעם** בדבר למה זו נאכלת ולמה זו נשרפת, אלא על פי נביא ברוח הקדש עשו כן. דליכא למימר דחיצונה כי אתיא קדשה המקום והפנימית היא לא נפסלת ביוצא ושלכך נאכלת, דהא בלא הא לא סגי: **י** **בגמרא**, מאי גדולות, אילימא כו', אלא גדולות שבתורה, ומאי ניהו חמץ. דחלות חמץ היו גדולות משל מצה (כדתנן ריש פ"ז דמנחות):

יא **פרש רש"י**, הוא מזמור של חנכת הבית, לכך אומר אותו. ובגמרא מסים ושיר של פגעים עד כי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונך, וחוזר ואומר מזמור לדוד בברחו [מפני אבשלום בנו] ה' מה רבו צרי כו'. ועין תוספות יום טוב: **יב** **ובית דין כו'**. למימרא דבית דין קמי תודה אזלי, והפתיב (נחמיה יב) וילך אחריהם הושעיה וחצי שרי יהודה. הכי קאמר, בית דין מהלכין ושתי תודות מהלכות ובית דין אחריהם. גמרא. כלומר דתני בית דין כו' והדר מפרש כיצד. ועין תוספות יום טוב: **יג** **הפנימית**. פליגי תנאי בגמרא, חד אמר זו כנגד זו היו מהלכות, כלומר שני כהנים נושאים אותם זה אצל זה, והוא הפנימית הך דמקרבא אצל חומה. וחד אמר זו אחר זו, והוי הפנימית הך דמקרבא לבית דין: **יד** **אין חיבין**. הכי קאמר, הנכנס למקום פלוני והנכנס למקום פלוני והנכנס כו' פלם אין חיבין על המקום שנכנס כל אחד אחד ואחד:

פרק ב - משנה ג

טו **בעזרה**. בגמרא יליף לה אף לנטמא בפנים. ועין תוספות יום טוב: **טז** **וזו כריעה בעלמא**. גמרא: **יז** **גמרא**. ופרש רש"י, מחיב משום שהיה. והדין עמו כו'. והא קא משמע לן דהשתחויה דכלפי חוץ בעי שהיה, ואי לא, לא. אבל לא דבעי השתחויה על כל פנים. ועין תוספות יום טוב: **יח** **לא במהירות ולא באריכות**. הרמב"ם: **יט** **והשתחויה כו'**. שעורין הללו הלכה למשה מסיני הם במי שנטמא בתוך העזרה. רש"י:

פרק ב - משנה ד

[כ] שְׁבִינָה. דָּאָמַר קָרָא (ניקרא טו) וְתַהֵי נְדָתָה עָלָיו, אֶפְלוּ בְשַׁעַת נְדָתָה תְּהֵא
עָלָיו. גְּמָרָא. וְעַיִן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב - משנה ה

[כא] דָּאָלוּ אֲשָׁאָר מְחִיבֵי קָרְבָּנוֹת, מְחִיב רַבִּי אֶלְיָעָזָר אֶפְלוּ לֹא נוֹדַע לוֹ
בְּאִיזָה חֲטָא שְׁחָטָא. כְּדַתְּנָן בְּמִשְׁנָה ב' פֶּרֶק ד' דְּכֵרְתוֹת. גְּמָרָא: **[כב]** רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמַר כו'. וְאִידֵי דְבָעֵי לְמַכְתָּב בְּהֶמָּה וְחִיָּה לְדַרְשָׁא כו', כָּתַב נְמִי
שָׂרָץ, כְּדַתְּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל כָּל פְּרָשָׁה שְׁנָאֲמָרָה וְנִשְׁנִית לֹא נִשְׁנִית אֶלָּא
בְּשִׁבִיל דְּבָר שְׁנַתְּחַדֵּשׁ בָּהּ:

פרק ג

פרק ג - משנה א

[א] כְּרַבִּי עֲקִיבָא בְּמִשְׁנָה ה': **[ב]** הֵיכָן כו'. וְלֹא, וְהָרִי נְמָלָה. בְּרִיָּה שְׂאֲנִי.
וְהָרִי הֶקְדַּשׁ שֶׁהוּא חֵיב מְעִילָה בְּשׂוּה פְּרוּטָה וְאֶפְלוּ בְּפָחוֹת מִפְּזִית, וּמִשְׁנֵי
הָא בְּעֵינָן שׂוּה פְּרוּטָה שְׂזָהוּ שְׁעוּרוֹ. וְהָא מְפָרֵשׁ דְּכֵלִי עֲלָמָא מוֹדוֹ דְּמַחֲיָב
בְּכָל שֶׁהוּא. מְפָרֵשׁ נְמִי כְּבָרִיָּה דְמִי. פֶּרֶשׁ רַשִׁי כְּבָרִיָּה בְּשָׂאָר אֲסוּרִים דְּמִי.
בְּרִיָּה טַעְמָא מְאִי מְשׁוּם דְּחֻשִׁיבָה, מְפָרֵשׁ נְמִי אִיהוּ אַחֲשָׁבִיה דְּאֲסָרִיה
עָלֶיהָ. גְּמָרָא: **[ג]** בְּמִדְּבָר. כְּלוּמַר מְדַבֵּר וְאוֹסֵר. דְּהָא אֲשַׁכְּחֵן שְׁבוּעַת
הַעֲדוּת, אֶלָּא דְּהֵתִם מְדַבֵּר וְחוּטָא הוּא. וְכֵן מְשַׁכְּחַת מְגִדֵּף כו'. גְּמָרָא.
וְתוֹסְפוֹת: **[ד]** מְפָרֵשׁ בְּגְמָרָא דְּיִלְפִינָן מְקָרָא כו'. וְאִי בְּעִית אִימָא סְבָרָא,

דָּאָמַר לִיהּ אֵינִישׁ לְחַבְרִיהּ נִטְעַם מִיַּד וְעִילֵי וְאָכְלוּ וְשָׂתוּ. וּבְלִשְׁוֹנָם הָווּ קָרִי לְאֲכִילָה טְעִימָה. וְאַצְטְרִיךְ סְבָרָא לְקָרָא, דְּמַהוּ דְּתִימָא בְּנִדְרִים הֲלִיךְ אַחַר לְשׁוֹן בְּנִי אָדָם, קָא מְשַׁמַּע לֵן. הָרִי"ן בְּשֵׁם בְּעַל הַלְכוֹת גְּדוּלוֹת:

פרק ג - משנה ד

ה רש"י. וכלומר והוא איל ואי לאו דרחמנא אסרינהו היו ראויין לאכילה, הליכך יש פאן מקום חיוב, וכדמסיק לקמן דהינו בכולל כו'. ועין תוספות יום טוב: **ו** קונים כו'. צריך לפרש במידי דלא משעבד לה: **ז** אכל. וצריך שיידע כן בשעת השבועה, דאם לא כן הויא נדרי שגגה, ונדרי שגגות מתרים כדתנן בפרק ג' דנדריים משנה ב':

פרק ג - משנה ה

ח שפאתו. מאי איתן. אילימא צדקה לעני, משבע ועומד מהר סיני הוא, שפאתו נתון תתן, ותנן לקמן נשבע לקיים את המצוה ולא קיים, פטור. אלא מתנה לעשיר. גמרא: **ט** ואפלו הכי רגילות לפרש בכלל ופרט וכלל. ועין תוספות יום טוב:

פרק ג - משנה ו

י המצוה כו'. אמר רחמנא להרע או להיטיב, אמנם הוא מחיב בשבועה על דבר שאי אפשר בו שייטיב במקום להרע או ירע במקום להיטיב, והם דברי רשות. הרמב"ם. וכלומר דאלו בדבר מצוה כשישבע להיטיב ולאכל דבר אסור, הוא מרע לנפשו. וכשישבע להרע שלא לאכל חמץ בפסח, הוא מיטיב לנפשו: **יא** שלא כו' שאם כו'. דאם ישבע לבטל מה שישבע עליו מהר סיני, ליכא קל וחומר לחיביה כשלא יבטל, אלא יעשה כמשבע כו', ולפיכך בזה אף רבי יהודה בן בתירא מודה:

פרק ג - משנה ז

[יב] פְּרוּשׁ דְּהָכִי מִשְׁמַע, שֶׁלֹּא אָכַל שְׁעוֹר אֲכִילָה מִכֶּכֶר זֶה. וְלֹא נִקַּט כֶּכֶר זֶה אֶלָּא לְמִשְׁרֵי נִפְשִׁיהּ בְּאַחֲרֵינָא. כְּסָף מִשְׁנָה בְּשֵׁם הָרִיטְבִּי"א: **[יג]** וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת. נִרְאֶה דִּישׁ סְפָרִים דְּלֹא גָרְסִי שֶׁלֹּא אֲכַלְנָה שְׁלִישִׁית, וְאַפְלוּ הָכִי שְׁמַעֲיָנוּ שְׁאֵם נִשְׂאֵל כּוֹי, מִדְּקַתְנֵי אֵינוֹ חָיֵב אֶלָּא אַחַת וְלֹא קַתְנֵי חָיֵב אַחַת: **[יד]** זֶה כּוֹי. לְמַעוּטֵי אֲכָל וְלֹא אֲכָל מִמְּלָקוֹת, שְׂאִין בּוֹ מַעֲשָׂה. גְּמָרָא:

פרק ג - משנה ח

[טו] שֶׁל אֶבֶן כּוֹי. אֲבָל שֶׁל זָהָב לֹא שְׂכִיחַ. הַלְכָּךְ לֹא אֶפִּידַּ נְמִי לְמַתְנֵי עַל הָעֵמוּד שֶׁל זָהָב כְּדַמְפִידַּ עַל הָאִישׁ וְגוֹ': **[טז]** בְּגִמְרָא. וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת, פְּרוּשׁ, בְּשָׁבוּעָה. וְכָתְבַתְּ הָרִ"ן דְּטַעֲמָא דְּאִין שְׁבוּעַת בְּטוּי וְאִין הַפְּרוֹת נְאָסְרִין עָלָיו, וְאַפְלוּ הָכִי לְקִי, מִשּׁוּם דְּהָא וְדָאִי לֹא נִתְכַּוְּן זֶה לְאָסֵר הַפְּרוֹת, שְׂאֵם הָיָה מִתְכַּוְּן לְכָךְ הָיָה לִיָּה לְאָסֵר בְּלֹא שׁוּם תְּנָאִי, שְׁהָרִי עֲכָשׂוּ גַם כֵּן פְּרוֹת אֲסוּרִים עָלָיו, וְלָמָּה תִּלְהַ נְדָרוֹ בְּדָבָר שְׂאֵינוֹ, אֶלָּא וְדָאִי לֹא נִתְכַּוְּן אֶלָּא לְקִיָּם שְׂרָאָה אוֹתוֹ הַדָּבָר, וּמִשּׁוּם הָכִי לּוֹקָה מִשּׁוּם שְׁבוּעַת שְׂוֹא. וְלִדְבָרָיו כָּל פְּרוֹת לָאוּ דְּנֻקָּא, אֶלָּא הוּא הַדִּין חַד פִּירָא, וְכֵן בְּמִשְׁנָה ב' פָּרָק ג' דְּנִדְרִים כְּתַב הָרִ"ב כֶּכֶר זֶה. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יז]** בְּגִמְרָא, בְּטָרוּף. וּפְרַשׁ רִשִׁי, שְׂיֵשׁ בּוֹ חֲרִיצִים כְּקוֹרַת בֵּית הַבַּד. כֶּךָ רְאִיתִי נַחֲשׁ מְנַמֵּר. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יח]** הֵינוּ דְּבָר שְׂאִי אֶפְשָׁר. רִשִׁי. וְלִדְבָרֵיהֶם מִתְנִיתִין הָכִי קְאָמֵר, שֶׁלֹּא נַעֲיִדְךָ הֵינוּ נִשְׁבַּע לְבַטֵּל כּוֹי. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יט]** זֶה כּוֹי. לְמַעוּטֵי אֲכַלְתִּי וְלֹא אֲכַלְתִּי דְּחָיֵב קֶרְבָּן. וְרַבִּי עֲקִיבָא הִיא דְּרִישׁ פְּרָקִין. גְּמָרָא:

פרק ג - משנה ט

[כ] שְׂוֹא. תִּימָה, דְּשִׁתִּיהֶן שְׁבוּעוֹת בְּטוּי. דְּשָׁבוּעָה שְׂאֲכַל הֵינוּ כְּזִית, כְּמוֹ שְׁבוּעָה שֶׁלֹּא אֲכָל. וְשֶׁלֹּא אֲכַלְנָה הֵינוּ שֶׁלֹּא אֲכַלְנָה כְּלָה. וְשְׂמָא יֵשׁ לְחֵלֶק בֵּין אֲכָל לְשֶׁלֹּא אֲכָל. תּוֹסְפוֹת: **[כא]** שְׁהָרִי יִצְאָתָה שְׁבוּעָה לְשְׂוֹא עַל דְּבָר

שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ, וּמֵאוֹתָהּ הַשְּׁעָה הוּא עוֹבֵר, אֶפְלוּ קַיִם שְׁבוּעָתוֹ. גְּמָרָא:

פרק ג - משנה י

[כב] מִדִּתְנֵן לְקָמֵן אַחַת זֹו וְאַחַת זֹו כּוֹי. וְיִלְפִינָן לֵה מִדְּכָתִיב וְאַמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן. גְּמָרָא. וּפְרַשׁ הַר"ן, דְּאֵי לֹא דְמִיָּא כְּמוֹצִיא שְׁבוּעָה אֶמְאֵי מִבְּדָקָא, אֶפְלוּ מְשַׁבַּע מִפִּי אַחֲרִים אֵין כָּאֵן, שְׁהֵרִי לֹא אֶמְרָה כְּלוּם אַחַר שְׁבוּעָה. דְּלֹא דְמִי לְמִשְׁבִּיעַ עֲדִים שְׁכּוֹפְרִים אַחַר הַשְּׁבוּעָה וְאוֹמְרִים אֵין אָנֹו יוֹדְעִים כּוֹי, אֶלָּא וְדֵאֵי כְּמוֹצִיא שְׁבוּעָה מִפִּי דְמִי:

ד

פרק

פרק ד - משנה א

[א] שְׁבוּעַת כּוֹי. שְׁבוּעָה לֹא כְּתִיב בְּהִדְיָא בְּקֶרְא, אֶלָּא יִלְפִינָן מִקּוּל, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב בְּרִישׁ מִתְנִיתִין דְּסוּף פְּרָקִין: **[ב]** כְּלוּמַר, אֵף עַל גַּב דְּאִינוּ בַר מְלָקוֹת, שְׁנַתְק לַעֲשֵׂה דְהַשְּׁבוֹן: **[ג]** מִכְּלָל דְּמִלְךְּ מִדְּאוּרִיתָא אִינוּ כְּשֵׁר לְהַעִיד, וְהֵכִי אֵיתָא בְּהִדְיָא בְּגְמָרָא דְּמִמְעֻטִין מְשַׁחַק בְּקֶבְיָא וְכָל שְׁכּוֹן מְלָךְ. וְכְלוּמַר שְׁהוּא מִדְּאוּרִיתָא. וּפְרַשׁ רַש"י, דְּכְתִיב (דְּבָרִים יז) שׁוֹם תִּשְׁמַע עֲלֶיךָ מְלָךְ, שְׁתֵּהּ אֵימָתוֹ עֲלֶיךָ, וְהִבָּא לְהַעִיד צָרִיךְ לַעֲמֹד לְפָנֵי הַדִּין וְדָרֵךְ בְּזִיוֹן הוּא לוֹ. וּלְפִי זֶה אֵף בְּמַלְכֵי בֵית דָּוִד אֵירִינָן, דְּאִינָן רְאוּיִין לְהַעִיד. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ד]** מִפִּי עֲצָמוֹ. דְּיִלְיֵף לֵה מְגִזְרָה שְׁוֵה דְּתַחֲטָא תַחֲטָא מִפְּקֻדוֹן. וְסַבֵּר דִּין מְנַה. וּמְנַה כְּלוּמַר, דְּדִינִינָן מְנַה לְחִיבֵו אֵף מִפִּי עֲצָמוֹ, וּמְנַה כִּי הֵתֵם דְּמַחֲיָבֵי בֵין בְּבֵית דִּין בֵּין שְׁלֵא בְּבֵית דִּין. דְּנִשְׁבַּע עַל שְׁקֵר כְּתִיב, מִשְׁמַע בֵּין בְּבֵית דִּין בֵּין שְׁלֵא בְּבֵית דִּין. רַש"י: **[ה]** וְכֵן אִם עָנָה אָמֵן אַחַר הַשְּׁבוּעָה. רַש"י: **[ו]** אֵף עַל גַּב דְּלֹא עָנָה אָמֵן. שְׁכּוֹן הוּא אוֹמֵר וְשְׁמַעָה קוּל אֶלָּה אִם לֹא יִגִּיד וְנִשְׂא עוֹנוֹ: **[ז]** שְׁנֵאָמֵר וְשְׁמַעָה קוּל אֶלָּה: **[ח]** בֵּין כּוֹי. דְּסַבֵּירָא לֵהוּ דִּין מְנַה וְאוֹקֵי בְּאַתְרָה. כְּלוּמַר, לְאַחַר שְׁהִבְאֵת מִפִּי עֲצָמוֹ לְשְׁבוּעַת הַעֲדוֹת מִפְּקֻדוֹן, אוֹקֵי בְּאַתְרָה בְּדִין הַפְּתוּב בְּשְׁבוּעַת

הַעֲדוֹת, דְּמִפִּי אַחֲרִים שְׁמִשְׁפָּטוֹ דּוֹקָא בְּבֵית דִּין, הֲכִי נִמְי מִפִּי עֲצֻמוֹ
שְׁהֲבַתְתָּ אֵינוֹ אֵלָא בְּבֵית דִּין:

פרק ד - משנה ב

[ט] וממילא שיוֹדֵעַ לוֹ עֲדוֹת. דְּאִי לָאו הֲכִי אֵינָה אֶסוּרָה. וְהֵינּוּ זָדוֹן הַעֲדוֹת.
וְעֵינן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[י]** רִשְׁיִי. וְתִמְהוּ הַתּוֹסְפוֹת, דְּתִיפּוֹק לִיה
דְּבִקוּשְׁטָא קָא מִשְׁתַּבְּעִי. וְתִרְצָה הֲרִי"ן, דְּרִשְׁיִי הֲכִי קָאֵמֵר, שְׁבִאוֹתָהּ שְׁעָה
שְׁנִשְׁבְּעוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִין, יוֹדְעִין הִיוּ אֵלָא שְׁלָא הִיוּ מִתְּכַוְּנִים לְשׁוּם לֵב, אֲבָל
לֹא הִיוּ צְרִיכִין יְדִיעָה אַחֲרֵת, וְנִמְצָא מַה שְׁנִשְׁבְּעוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִים לֹא נִשְׁבְּעוּ
עַל הָאֲמֵת, שְׁאֵלוּ הִיוּ שְׁמִים לֵב בְּאוֹתָהּ שְׁעָה יוֹדְעִים הִיוּ, שְׁהָרִי מִיָּד
כְּשֶׁנִּתְּיִשְׁבוּ נִזְכְּרוּ בְּלֹא שׁוּם חֲדוּשׁ יְדִיעָה, וְאֶפְלוּ הֲכִי כִּינּוּן שְׁהִיוּ סְבוּרִים
לְשִׁבַע עַל הָאֲמֵת, פְּטוּרִים, מִשׁוּם דְּאֶנוּסִים הִיוּ כּוּי. אֲבָל וְדֹאֵי דְהוּא הַדִּין
וְכָל שְׁכּוֹן כְּשֶׁסְבוּרִים שְׁמִתְרִים לְגַמְרִי. וְעֵינן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ג

[יא] שְׁאֵמְרוּ. בְּלֹא שְׁבוּעָה, אֵין אָנוּ כּוּי, וְאֵמֵר לָהֶם מִשְׁבִּיעַ אָנִי עֲלֵיכֶם
שְׁיִהֵא אֲמֵת מַה שְׁאֵמְרֵתֶם, וְאֵמְרוּ אָמֵן, חֲיִבִים. אֲבָל אִם שְׁתִּקּוּ אַחֲרֵי
הַשְׁבוּעָה, אֵין כָּאֵן קְבֻלַּת שְׁבוּעָה. רִשְׁיִי. וְנִרְאָה מִלְשׁוֹנוֹ דְּדוֹקָא שְׁתִּקּוּ, אֲבָל
כְּפָרוּ וְאֵמְרוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִים כּוּי חֲיִבִים. וּמִיָּרִי בְּבֵית דִּין. וּמִתְנִיתִין אֶפְלוּ
כְּרַבְּנֵן. וְאָמֵן לָאו דוֹקָא, וְלֹא נִקְטוּ אֵלָא כְּדִי לְקַצֵּר. וְכֹן כְּתַבּוּ הַתּוֹסְפוֹת,
וְעֵינן בְּסִמּוּד (אוֹת יג): **[יב]** חוּץ לְבֵית דִּין. אֲתִיָּא נִמְי כְּרַבְּנֵן, דְּלְרַבְּנֵן נִמְי לֹא
בְּעֵינן שְׁבוּעָה בְּבֵית דִּין, אֵלָא הַכְּפִירָה. דְּאֵהֲגֵדָה דוֹקָא קְפִיד קָרָא דְלִהוּי
בְּמִקּוּם הָרְאוּי לְהֲגֵדָה. תּוֹסְפוֹת:
[יג] וְרִישָׁא דְתַנְי הָרִי אֵלוּ חֲיָבִין, וְלֹא אֵמְרִינן דְּהוּי כְּפִירַת דְּבָרִים בְּעֵלְמָא
כִּינּוּן דְּכָבֵר אֵמְרוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִים כּוּי וְשׁוֹב אֵין יְכוּלִין לְחַזֵּר וּלְהוֹדוֹת, נִרְאָה
לִי מִשׁוּם דְּלֹא קְפִידָה הַתּוֹרָה אַחוּזָר וּמִגִּיד אֵלָא בְּתֵר שְׁבוּעָה. דְּאִם לֹא
יִגִּיד, בְּתֵר וְשְׁמַעָה קוּל אֵלָה כְּתִיב. וְהִטְעַם מִפְּנֵי שְׁדִרְדָּה הַעֲדִים לְהַשְׁמִט
שְׁלֹא לְהַעֲיֵד, וְכְשֶׁאֵמְרִים בְּתֵר שְׁבוּעָה יוֹדְעִים אָנוּ, אֵין זֶה חוּזֵר כּוּי. עוֹד
נִרְאָה לִי, דְּאֵין אָנוּ יוֹדְעִים לֹא מִקְרִי מִגִּיד כָּלֵל, דְּהֵא לֹא הִגִּידוּ כְּלוּם,
וְהִכָּא לָאו מִשׁוּם חוּזֵר וּמִגִּיד אֵיִתִּינן עֲלֵהּ, אֵלָא מִשׁוּם דְּכְפָרוּ בְּתֵר שְׁבוּעָה
שׁוֹב לֹא מִצּוּ מְשׁוּוּ נִפְשֵׁיהוּ רְשִׁיעֵי לומר יוֹדְעִים אָנוּ. וּבְהֲכִי מִתְרַצָּא אֲמַאי
נִקְט רִישָׁא בְּמִשְׁבַּע מִפִּי עֲצֻמוֹ, דְּלֹא שְׁמוּעֵינן הַדְּ רְבוּתָא נִקְט בְּמִפִּי עֲצֻמוֹ.

הַרְיִן. כְּלוּמַר דְּאֵלוּ הָוּה נִקּוּט בְּמִשְׁבַּע מִפִּי אַחֲרִים, לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִתְחִיל
אֲמָרוּ אֵין אָנוּ יוֹדְעִים כּוּי, לְפִי שְׁשׁוּב אַחַר כְּדָּ כְּשִׁמְשִׁבִיעֵן אֵין רְגִילוֹת
לְהִשִּׁיב אֶלָּא אָמוֹן, וְאִם כֹּן לֹא הָוּה יִדְעִינָן רְבוּתָא זֹו:

פרק ד - משנה ד

[יד] גִּמְרָא. דְּאִי אֶפְשָׁר לְצַמְצֵם. וּפְרוּשׁ תּוֹךְ כְּדִי דְבוּר, עֵינָן בְּרִישׁ פְּרָק ד' דְּנִזְרִי. וְלֹא שְׁיִהִיָּה כָּל הַכְּפִירָה תּוֹךְ כְּדִי דְבוּר אֶלָּא שְׁתַּתְּחִיל תּוֹךְ כְּדִי דְבוּר. גִּמְרָא. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[טו]** דְּאָף עַל גַּב דְּקָם לְשִׁבּוּעָה (וְרַב בְּנֵי אָדָם אֵין נִשְׁבְּעִין לְשִׁקֵּר וְהָיָה מְשֻׁלָּם), דְּבַר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן לָאוּ כְּמָמוֹן דְּמִי. גִּמְרָא: **[טז]** הַכּוֹפֵר כּוּי. גִּמְרָא הַשְּׁתָּא בְּזָה אַחַר זֶה דְּתַרְוִיָּהוּ קָא כְּפָרִי אֲמַרְתָּ הִרְאִשׁוֹן חֵיב וְשִׁנֵּי פְטוּר, כְּפָר אֶחָד וְהוֹדָה אֶחָד מְבַעֲיָא. לֹא צְרִיכָא כְּגוֹן שְׁכַפְרוּ שְׁנִיָּהֶם וְחִזְרִי אֶחָד מֵהוֹן וְהוֹדָה בְּתוֹךְ כְּדִי דְבוּר, וְהָא קַמְשַׁמַּע לָן דְּמַהוּ דְּתִימָא דְּהָא דְּרִישָׁא תּוֹךְ כְּדִי דְבוּר מֵהֵינִי, הֵינִי מְלִי כְּפִירָה וְכְפִירָה, אֲבָל כְּפִירָה וְהוֹדָה אִימָא לֹא, קָא מְשַׁמַּע לָן. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[יז]** שְׁהִיוּ יָכוֹלִים לּוֹמַר יִדְעֵנוּ כִּי הָיָה שָׁם כֵּת אַחֲרֵת בְּשַׁעַת תְּבִיעֵתָן. הִרְמַבְי"ם: **[יח]** נִשְׂאוּ שְׁתֵּי אַחִיוֹת, וְאֵינָן כְּשָׂרִים בְּעֵדוֹת אַחַת. וְקִשָּׁה גּוֹסְסוֹת דְּקָאמַר דְּמִשְׁמַע דְּתַרְוִיָּהוּ גּוֹסְסוֹת לְמֵאִי, דְּבִאֲחַת סָגִי. וְכִתְבוּ הַתּוֹסְפּוֹת דְּמִירִי כְּגוֹן שְׁבַשַׁעַת רְאִיתָ הַעֲדוֹת הֵיוּ רְחוּקִים. דְּבַעֲיִנָן תְּחַלְתָּן וְסוּפָן בְּכַשְׁרוֹת: **[יט]** וְלִמְדָּד שְׁהַגּוֹסֵס הָוּי כְּחֵי לְכָל דְּבָרָיו וְאָף עַל פִּי שְׂרָבָן לְמִיתָה. רַשִׁי וְהַרְיִן. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[כ]** בְּשִׁתִּיָּהוּ. שְׂאֲחַר שְׁמֵתוֹ הַנְּשִׂים אִז כְּפָרָה הַשְּׁנִיָּה הַעֲדוֹת גַּם כֹּן. הִרְמַבְי"ם:

פרק ד - משנה ה

[כא] שְׁבוּעָה כּוּי. שְׁבוּעָה זֹו אֵינִי יוֹדַע לְמָה, דְּכִינָן שְׂאֲמַר הִלָּה מְשַׁבִּיעַ אֲנִי עֲלֵיכֶם מְשַׁבְּעִין הֵם כּוּי. וַיֵּשׁ לּוֹמַר לְרְבוּתָא נִקּוּט דְּאָף עַל גַּב דְּהוֹצִיאוּ הֵם עֲצָמָם שְׁבוּעָה מִפִּיהֶם אֶפְלוּ הֵכִי אֵינָן חֵיבִין אֶלָּא אַחַת. וְעֵינָן תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ו

{כב} גְּמָרָא, וְהָא קָא מְשַׁמַּע לָן. וּפְרַשׁ רַשׁ"י וְאִידֵי דְתַנַּיָא הָא, תַּנָּא בְּהַדְיָהוּ תַשְׁלוּמֵי אַרְבַּעָה וְחַמְשָׁה וְאוּנְס וּמִפְתָּה, דְּמָמוֹן שְׂאִין מְשַׁתְּלִים בְּרֹאשׁ הוּא, דִּימְיָא דְחָצִי נִזְק שְׂאִין מְשַׁתְּלִים בְּרֹאשׁ. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **{כג}** דְּקִימָא לָן מוֹדָה בְּקִנְס פְּטוֹר, הִלְכָּךְ לֹא הָוִי אֱלָא גּוֹרֵם לְמָמוֹן, דְּאֵלוּ הוּדָה הָיָה פְּטוֹר, וְלֹאוּ מָמוֹן הוּא. גְּמָרָא: **{כד}** דְּמִסְתַּמָּא מָמוֹנָא קָא תְּבַע וְלֹא קִנְס, שְׂאֵם הוּדָה לֹא יִשְׁלַם. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ז

{כה} שְׂאִינֵי כּוֹי. נֶקֶט לָהּ בְּלִשׁוֹן חַיּוֹב וּבְלִשׁוֹן שְׁלִיכָה: **{כו}** פְּלוּנֵי כּוֹי. מְשַׁנָּה יְתֵרָה הִיא, דְּהָא אֶפְלוּ מְנָה לְפְלוּנֵי כּוֹי תַנְּנָן בְּמִשְׁנָה י"ב דְּפְטוֹר. אֱלָא הָא קָא מְשַׁמַּע לָן דְּדוֹקָא שְׁפְלוּנֵי כַהֵן פְּטוֹר בְּכָל עֵינָן, דְּלֹא שִׁיזְדָּ בְּהַרְשָׁאָה. אֲבָל מְנָה כּוֹי זְמַנִּין דְּחֻיב כְּגוֹן בְּהַרְשָׁאָה. גְּמָרָא. וּמִנְהָ דְּהוּא הַדִּין סִיפָא שְׂאֵנְס כּוֹי, דְּהָוִי נְמִי מְשַׁנָּה יְתֵרָה, בְּבֵא בְּהַרְשָׁאָה אִינְרִי. וְזֵהוּ שְׁכַתְּבַתְּ הַר"ב (וְכֹן פְּתַב רַשׁ"י) וּבְגְמָרָא מוֹקִי לָהּ בְּבֵא בְּהַרְשָׁאָה. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה ח

{כז} וְאֶפְלוּ הוּא עֵנִי אֵינֹו חֻיב לֹו אֱלָא מְטַעַם נְדָר, וְנִמְצָא שְׂאִין עָלֵיו חַיּוֹב מָמוֹן בְּשׁוּם צַד. שְׂאִין בֵּית דִּין יוֹרְדִין לְנִכְסֵיוּ אִם אֵינֹו רוֹצֵה לְקַיֵּם נְדָרוֹ, אֱלָא שְׁמַנְדִּין אוֹתוֹ אוֹ מִכֵּין אוֹתוֹ עַד שְׁיִקְיִם מוֹצָא שְׁפָתָיו. נִרְאָה לִי:

פרק ד - משנה יא

{כח} הַקְּשָׁה הַרְמַבֵּי"ן, לָמָּה לִי לְמַתְנֵי הַכִּי, פְּשִׁיטָא, דְּאִי מְשׁוּם קְרוּבִים כּוֹי הָא תַנְּנָן בְּרִישׁ פְּרָקִין, וְעַד מִפִּי עַד תַּנְּנָן בְּפָרְק ד' דְּסִנְהֶדְרִין מְשַׁנָּה ו' כּוֹי. וְתַרְצָ דְּאִשְׁמַעִינָן אִם הָאֵמִינָן הַנְּתַבַּע עַל עֲצָמוּ שְׂאֵם יְדַעוּ יָבֹאוּ וְיַעֲיָדוּ,

אָפּלוּ הַכִּי פֶטוּרִין, כִּיּוֹן שְׁמוֹן הַדִּין אֵינָם נֶאֱמָנִים. וְנִסְתַּיַּע מֵהִירוּשָׁלַיִם. וְכֵן
מִשְׁמַע בְּגִמְרָא דִּידָן. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה יב

[כט] פֶטוּרִים. כְּשֶׁלֹּא בָּא בְּהַרְשָׁאָה. דְּהָא בְּמִשְׁנָה ז' דִּיקִינָן בְּגִמְרָא דְבָּא
בְּהַרְשָׁאָה יָכוֹל לְהִשְׁבִּיעַם וּמִתְחַיְבִים בְּהִשְׁבָּעָתוֹ. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ד - משנה יג

[ל] מִשְׁבִּיעַ. דְּקָרָא וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים כְּתִיב, וּבְגִמְרָא יִלְפִינָן דְּאֱלֹהִים הִיא
שְׁבוּעָה. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לא] גִּמְרָא,** דְּאֵי לָאוּ הַכִּי מֵאֵי קֹאֲמֵר. וּפִרְשׁ
רְש"י, בְּשְׁבוּעָה מְזַכֵּיר אֶת הַשֵּׁם בְּאֶחָד מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת הַלְלוּ. וּכְלוּמַר שֵׁם
אוֹ כְּנוּי. כְּדֹאֲמַרְיָנָן בְּגִמְרָא. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לב] בְּחִנוּן כּוֹי.** דְּהוּי
כְּמִי שֶׁנִּשְׁבַּע בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אִף עַל פִּי שְׂאִין אֵלּוּ שְׁמוֹתָיו אֶלֶּא כְּנוּיָן בְּעֵלְמָא,
הֵינּוּ טַעְמָא דְּבְמִי שֶׁהוּא חֲנוּן בְּמִי שֶׁהוּא רַחוּם קֹאֲמֵר, וְלֹא דְּמִי לְנִשְׁבַּע
בְּשָׁמַיִם וְאֶרֶץ, דְּכִיּוֹן דְּלִיכָא מִיַּדִּי אַחְרִינָא דְּאֶקְרִי רַחוּם וְחֲנוּן, וְדֹאֵי בְּמִי
שֶׁהוּא חֲנוּן בְּמִי שֶׁהוּא רַחוּם קֹאֲמֵר. הֵכָּא דְּאִיכָא שְׁמַיִם וְאֶרֶץ בְּשָׁמַיִם
וּבְאֶרֶץ קֹאֲמֵר. וְעֵין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לג] חֵיב.** דְּתַנּוּ רַבְּנָן וְנִקְבַּ שֵׁם ה' **ה'**
מוֹת יוֹמֵת (וַיִּקְרָא כד), יָכוֹל לֹא יֵהָא חֵיב אֶלֶּא עַל שֵׁם הַמְּיַחַד בְּלִבָּד, מִנִּין
לְרַבּוֹת אֶת הַכְּנוּיָן, תִּלְמוּד לּוֹמֵר אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהִיו כּוֹי, מִכָּל מְקוֹם,
דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וּמֵהֵכָּא שְׁמַעִינָן דְּפִלּוּגְתֵיהּ בְּשֵׁם הַמְּתַבָּרַךְ. וְכֵן נִרְאָה
מִלְּשׁוֹן הַר"ב בְּסִמּוּד. וּלְפִיכָד לְשׁוֹן בְּכֵלָן דְּתַנּוּ, כְּמוֹ לְכֵלָן. וְכֵן מֵה שְׁכַתְּב
הַר"ב וְכֵן כְּתַב הַרְמְב"ם, בְּאֶחָד מֵהֶם כְּמוֹ לְאֶחָד: **[לד] יִכְכֵּה אֱלֹהִים כּוֹי.**
לְשׁוֹן רְש"י יִכְכֵּה ה' אֱלֹהִים. וְכֵן יִכְכֵּה אֱלֹהִים גְּרָסִינָן. וְלִדְעָתֵי לֹא גְרָסִינָן
בְּרִישָׁא אֱלֹהִים כְּלָל. אֶלֶּא יִכְכֵּה ה'. וּבְרִיש"ל כְּתַב וְזֵה לְשׁוֹנוֹ, הַרְי"ף גְּרָס
בְּתַרְוֵיהּ שֵׁם יו"ד ה"י, וְלֹא אֱלֹהִים. אֲכֹן גַּם גְּרָסָא זֹו יִשְׂרָה. וְקָא מִשְׁמַע
לָן אִף שְׁזֵה קוֹרָא בְּתוֹרָה שֵׁם יו"ד ה"י וְהוּא אוֹמֵר וְכֵן יִכְכֵּה אֱלֹהִים אֶפְלוּ
הַכִּי הוּי אֱלֹהִים: **[לה] הַכְּתוּבָה.** דְּהָא כְּתִיב בְּהַ כְּלָל אֱלוֹת הַבְּרִית (דְּבָרִים כט).
רְש"י: **[לו] פוֹטְרִין.** פִּרְשׁ הַרְמְב"ן ז"ל, דְּאִף עַל גַּב דְּבַעְלָמָא סְבִירָא לְהוּ
דְּמִכְלָל לָאוּ אַתָּה שׁוֹמֵעַ הוּן, הֵכָּא מִשׁוּם הַכִּי פֶטְרִינָן, דְּבַעִינָן קָרָא כְּדִכְתִּיב
וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים, אֲבָל לֹא שָׁשְׁמְעָה בְּרַכָּה וְנִשְׁמְעָה מִתּוֹכָהּ קִלְלָה. הַרְמְב"ן
וְהַר"ן:

פרק ה - משנה א

א וכלומר דאלו לא הודה, מי מחיבו קרבן. והוא הדין בשבועת העדות. ועין תוספות יום טוב: **ב** רש"י. ופרש הרש"ל דבא לומר דמפי עצמו חיב אף בלא טענת התובע. וכדאיתא בגמרא דף ל"ב: **ג** עד כו'. משום דמשבועת העדות גמרינן לה, וסבירא ליה דון מנה ומנה, והתם בבית דין. רש"י: **ד** פיו כו'. דסבירא להו דון מנה ואוקי באתרה. רש"י: **ה** רש"י. ומשמע, הא שיש אסור בשבועה זו יודעים הם, וכדפרשו לענין שבועת העדות, וסמכו אדלעיל. וכן מה שכתב אבל זכור כו', הוא הדין התם, וסמך אדהקא: **ו** דבכרתות ילפינן לה אכל האשמות. תוספות והר"ן:

פרק ה - משנה ב

ז אמר לו תן כו'. לאו דוקא שאמר לו כו' כדילפינן מוכחש בעמיתו כו'. ומכל מקום בעמיתו בעינן, דאף על גב דהכחשה כל דהו אפלו בלא תביעה סגי, מכל מקום השבועה צריכה שתהא בפני עמיתו, אי נמי לפני המרשה. ועין תוספות יום טוב: **ח** משביעך. לאו שהתורה חיבתו בשבועה ולכך משביעו, שלא מצינו שיתחייב השומר שבועה מן התורה אלא כשהודה שהוא שומר ורוצה לפטר עצמו מחיוב התשלומין, אבל לא בכופר שהוא שומר. אלא אם השביעו והלה נשבע קאמרינן: **ט** אמן. לרבנן דסבירא להו מפי אחרים נמי חיב אפלו חוץ לבית דין, הנה מצי לפרושי מפי אחרים, אלא אידי דלעיל, תני נמי הקא בכהאי גוונא:

פרק ה - משנה ג

[יא] הויו כו'. בספרא נשנה נמי לענין עדות. וכן הוא נמי ברמב"ם: **[יא]** רבי אליעזר אומר כו', רבי שמעון אומר כו'. מסתברא דפליגי נמי אסיפא. עין תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ד

[יב] ופגם. ורמב"ם כתב בפשת ופגם וצער. ועין תוספות יום טוב:

פרק ה - משנה ה

[יג] גנבת כו'. שאף על פי שאינו משלם כפל בהודאה, משלם הוא את הקרן בהודאתו. הרמב"ם. ולא התבאר בגמרא למאי צריכי לכל הני בבות:

ו

פרק

פרק ו - משנה א

[א] הדינין. הא דלא נקט נוהגת באנשים ובנשים כדתנן לעיל גבי פקדון, נראה לי משום דשבועת הדינין היא עצמה שבועת הפקדון. וזה לשון הרמב"ם, שדבר ברור וגלוי שכל הנשבע שבועת הדינים או הסת בשקר, שיהא חיב משום שבועת הפקדון: **[ב]** רש"י. פרוש לפרוש, שאף על פי

שְׁשִׁבועַת הַפְּקֻדוֹן הוּא בְּטוֹעַן נֶאֱנָסוּ אוֹ נֶאֱבְדוּ אוֹ נִגְנְבוּ, וְכֵן שְׁבֻעַת עַד אֶחָד שְׁבֻעַת הַדִּינִין נִמְיָה הִיא, הִכִּי קִתְּנִי, שְׁבֻעַת הַדִּינִין שֶׁל מוֹדָה בְּמִקְצַת צְרִיף שֶׁתְּהֵא הַטְּעָנָה שְׁתֵּי כֶּסֶף וְהַהוֹדָאָה שְׁוֹה פְּרוּטָה. וְלֹא כֹל שְׁשִׁבֻעַת הַדִּינִין קִתְּנִי. אִי נִמְיָה דְשִׁבֻעַת הַפְּקֻדוֹן לָאוּ דְדִינִין הִיא, דְּשִׁם אַחַר יֵשׁ לָהּ. וְכֵן שְׁבֻעַת עַד אֶחָד כִּינּוֹן דְּלֹא נִכְתְּבָה בְּהַדְּיָא לִיתָא בְּכֻלָּל זֶה. הַרְ"ן. וְטַעְמָא דְעַד אֶחָד לֹא בְּעֵי שְׁתֵּי כֶּסֶף, מִשּׁוּם דְּכָל מְקוֹם שְׁשִׁנִּים מְחִיבִין מְמוֹן עַד אֶחָד מְחִיבֵי שְׁבֻעָה: **[ג]** וְטַעְמָא מְפָרֵשׁ בִּירוּשְׁלָמִי, שְׁאֲמָרוּ סוּף מְטַבְעַ כֶּסֶף, מְעָה, כְּלוּמַר כִּינּוֹן שְׁאֲמָרָה תוֹרָה כֶּסֶף, כְּדִכְתִּיב כִּי יִתֵּן כּוֹי כֶּסֶף כּוֹי, וְאִי אִתָּה מוֹצֵא מְטַבְעַ כֶּסֶף מְזַכֵּר בְּתוֹרָה פְּחוּת מְעָה, כְּדִמְתַּרְגְּמִינּוּ עֲשָׂרִים גְּרָה, עֲשָׂרִים מְעִין, אִין לָף לְחִיבֵי בְּפָחוּת מִמְטַבְעַ זֶה. וּמִקְשָׁה, וְתֵהֵא מְעָה, כְּלוּמַר מִנִּין לָף שִׁיְהִיו שְׁתֵּי. וּמְפָרֵק, אוֹ כְּלִים, מַה כְּלִים שְׁנִים, אִף כֶּסֶף שְׁנִים. הַרְ"ן: **[ד]** וְרַב הוּא דְאָמַר הִכִּי בְּגִמְרָא. וּפְרָשׁ רִשְׁיִי טַעְנָה דְתַנּוּ בְּמִתְנִיתִין לָאוּ אִתְחַלַּת טַעְנָה קָאִי, אֶלְא אֶכְפִּירָה שְׁהוּא כּוֹפֵר בְּטַעְנַת חֲבֵרוֹ לְבַד הוֹדְאָת הַפְּרוּטָה, דְּבַעֲינָן שְׁתֵּיהֵא תְּחַלַּת הַטְּעָנָה שְׁתֵּי כֶּסֶף וּפְרוּטָה. וְיִלִּיף לִיהַ בְּגִמְרָא, דְּכֶסֶף לְמַה לִּי (וְהוּא דְרִשְׁינּוּ מַה כְּלִים שְׁנִים אִף כֹּל שְׁנִים), אִם אִינוּ עֲנִין לְטַעְנָה תְּנַהוּ עֲנִין לְכְפִירָה כּוֹי. וְנִמְצָא שְׁמַה שְׁכַתְּבַת הַרְ"ב בְּתַחלַּת הַמְּשֻׁנָה שֶׁלֹּא תֵהֵא הַטְּעָנָה, לֹא בָּא לְדַקְדֵּק בְּפְרוּשׁ הַטְּעָנָה מִמֶּשׁ. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ה]** כְּדִאֲשַׁכְּחוּ בְּאַבְרָהָם דְּאִתְפְּסִיָּה לְאַלְעִזָּר בְּבְרִית מִיְלָה, שְׁנִאֲמַר (בְּרֵאשִׁית כד) שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת יְרֵכִי וְאַשְׁבִּיעֵךָ. גִּמְרָא. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ו]** לְשׁוֹן שִׁימָה. שְׁשִׁמוּ חֲכָמִים עָלָיו שְׁבֻעָה. כְּמוֹ אִם ה' הִסִּיתְךָ (שְׁמוּאֵל א כו): **[ז]** אִף עַל פִּי שְׁהִיא נִזְכָּרַת בְּמְשֻׁנָה. הַרְמְב"ם: **[ח]** בְּשׁוֹה פְּרוּטָה. דְּמְשַׁנְתָּנוּ בְּשִׁבֻעַת הַדִּינִים עַל יְדֵי הוֹדְאָת מִקְצַת הַטְּעָנָה. כְּדִפְרַשׁ הַרְ"ב. וּמְסִים רִשְׁיִי, שְׁלִמְדוּהָ מֵאֲשֵׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה. (דְּעֵרוֹב פְּרָשִׁיּוֹת כְּתִיב כָּאִן וְכִי הוּא זֶה דְּכַתִּיב בְּפְרָשַׁת שׁוּמְרִים שְׁדִי אֶפְרָשַׁת אִם כֶּסֶף תִּלְוָה) וְכַתִּיב עָלָה וְנִקְרַב בְּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שְׁלַח יָדוֹ, דְּהִינּוּ שְׁבֻעָה. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[ט]** פְּטוּר. דְּכִי הוּא זֶה מְשַׁמַּע מִמִּין הַטְּעָנָה: **[י]** וְאַלְיָבָא דְשְׁמוּאֵל מְפָרֵשִׁין הִכִּי בְּגִמְרָא, וְסָבִירָא לִיהַ דְּטַעְנָה דְּמִתְנִיתִין בְּתַחלַּת טַעְנָה, וְלֹא בְּעִינָן שְׁתֵּי כֶּסֶף וּפְרוּטָה, וְהִכָּא שְׁתֵּי כֶּסֶף דּוּקָא אָמַר וְלֹא שְׁוֹה, וְלִכְדָּ פְטוּר, דְּמַה שְׁטַעְנֵנוּ לֹא הוֹדָה לוֹ. וְכִיצַד אָמַאי דְּסַמִּיךְ לִיהַ קָאִי, דְאִם אִין הַהוֹדָאָה כּוֹי. אֲבָל לְרַב, שְׁוֹה קָאֲמַר. וְכִיצַד אֶרִישָׁא קָאִי. וְקִשְׁיָא לְהַרְ"ב דְּמְפָרֵשׁ לְרִישָׁא אֶלְיָבָא דְרַב, וְהִכָּא (וּבְבַבָּא מְצִיעָא פ"ד מ"ז) מְפָרֵשׁ אֶלְיָבָא דְשְׁמוּאֵל. וְעִין תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יא]** כְּמִשִּׁיב אַבְדָּה. שְׁהִיָּה יָכוֹל לְהַעִיז פְּנֵיו וְלִכְפֹּר, וּמִדְּלֹא הַעִיז הַרִי הוּא כְּמִשִּׁיב אַבְדָּה. רִשְׁיִי:

פרק ו - משנה ב

[יב] שׁוֹחֵק הִיִּיתִי בְּךָ, שְׁהִיִּיתְ שׁוֹאֲלָנִי מַה שְׁלֹא הָיָה. רִשְׁיִי: **[יג]** לְשׁוֹן רִשְׁיִי, כְּגוֹן שְׁאוּמַר לֹא הָיוּ דְבָרִים מְעוּלָם. רְצוֹנוֹ לומר, שְׁפָרַשׁ דְּבָרָיו וְאָמַר אִין

לְךָ בְיָדֵי מַעוֹלָם. אָבֵל אִם אָמַר סֶתֶם אִין לְךָ בְיָדֵי לֹא הַחֲזֹק כְּפָרוֹ, דְּמַצִּי לְמִימַר אִין לְךָ בְיָדֵי עֵתָה קְאָמִינָא, שְׁהָרִי פְרַעְתִּיו לְךָ. וּמִתְרַץ דְּבוּרִיָּה הוּי, וְאִין סוּתֵר דְּבָרִיו הָרֵאשׁוֹנִים. הָרֵאשׁוֹנִים. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב שְׂאִין כֹּן דַּעַת רַב הָאִי: **[יד]** רִשׁוּי. וּפְרוּשׁ לְפְרוּשׁוֹ, שְׁכַשְׁחוּזֵר אַחַר כֶּד וְטוּעֵן פְּרַעְתִּי אִינוּ נְאָמֵן בְּשִׁבּוּעָה כּוּי, וְאֶהָא מְסִים נְמִי דְבִשְׁלֵא בְבֵית דִּין, כְּלוּמַר, שְׂזָה שְׂאָמַר אִין לְךָ בְיָדֵי הִיָּה שְׁלֵא בְבֵית דִּין, אִם בָּא לְבֵית דִּין וְטוּעֵן פְּרַעְתִּי לֹא הַחֲזֹק כְּפָרוֹ, וְנֶאֱמָן. וְהַטַּעַם פִּרְשׁ הָרֵאשׁוֹנִים, דְּעֵבִיד אִינִישׁ דְּלֹא מְגַלְהָ טַעֲנוּתִיו אֶלְא בְבֵית דִּין: **[טו]** שְׂצָרִיד כּוּי. כִּיּוֹן שְׂאָמַר לוֹ אֵל תִּתְנָהּ לִי אֶלְא בְעֵדִים. מֵהָא שְׂמַעִינָן דְּאֶפְלוּ לְאַחַר הַלּוּאָה יָכוֹל הַמְלִיָּה לֹמַר לַלּוּאָה אֵל תִּפְרַעֲנִי אֶלְא בְעֵדִים. דְּהָא מִתְנִיתִין לְאַחַר הַלּוּאָה הִיא, וְקַתְנִי בְהַדְיָא דְחִיב מִפְּנֵי כּוּי. וְהַמְגִיד כְּתַב הַטַּעַם, מְשׁוּם דְּעֵבִיד לּוּאָה לְאִישׁ מְלִיָּה. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ו - משנה ג

[טז] וְאֶפְלוּ לְרַב דְּסַבִּירָא לִיָּה בְּסִתְמָא שְׁוֵה טוּעֵן, לִיטְרָא שְׂאִנִּי, דְּכִיּוֹן דְּטוּעֵנוּ מִשְׁקַל, וְדֵאִי דְוָקֵא קַתְנִי. גְּמָרָא. וְרִשׁוּי: **[יז]** וְטְרִיסִית כּוּי. אוֹ אוֹ קַתְנִי. רִשׁוּי: **[יח]** שְׁהַכֵּל כּוּי. בְּגִמְרָא פְּרַכִּינָן לְשִׁמּוּאֵל דְּאָמַר דְּוָקֵא טוּעֵנוּ, אִמְאִי חִיב. וּמּוֹקְמִינָן בְּשִׁטּוּעֵנוּ בְּדִינָר מְטַבְּעוֹת. פִּרְשׁ רַבְנּוּ חֲנַנְיָאֵל, כְּלוּמַר, טוּעֵן דִּינָר זָהָב נִתְתִּי לְךָ לְתַת לִי בּוֹ מְטַבְּעוֹת, וְהוּא אֹמַר לֹא נִתְתָּ לִי אֶלְא דִּינָר כְּסָף לְתַת לְךָ מְטַבְּעוֹת וְיֵשׁ לְךָ בְּשׁוּיָו בְּיָדֵי טְרִיסִית כּוּי. וְקֵא מִשְׁמַע לָן דְּפְרוּיטוֹת אֵיתָא בְּכֻלָּל מְטַבְּעוֹת שְׂאָמַר לוֹ לְקַח. וְרַב מְפָרֵשׁ דְּהַכִּי קְאָמַר, שְׁכַל דִּין מְטַבֵּעַ אַחַת הִיא, כְּלוּמַר, דְּבְכֻלְהוּ שְׁוֵה קְאָמַר. וְשְׂאִינוּ מְטַבֵּעַ כְּגוֹן לִיטְרָא, לְעוֹלָם דְּוָקֵא קְאָמַר. הָרַמְבַּ"ן וְהַר"ן: **[יט]** פְּטוּר. בְּפֶרֶק ח' דְּבַבְא מְצִיעָא מְשָׁנָה ב' כְּתַב הַר"ב, אֶף מְדַמֵּי שְׁעָרִים. וְטַעֲמָא, כְּתַב הַטּוּר דְּחִשִּׁיב כְּאֵלּוּ הוֹדָה הַתּוֹבֵעַ שְׂאִינוּ חִיב לוֹ שְׁעָרִים. וְכְתַב אָבִי אֲדוּנִי הָרֵאשׁוֹנִים ז"ל, דְּוָקֵא כְּשְׂאָמַר לוֹ הַלּוּיִתִּידָ חֲטִין בְּאוֹתוֹ יוֹם וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה, וְהִלְהָה אֹמַר שְׁעָרִים הָיוּ כּוּי. דְּאִי לֹא תִימָא הַכִּי, פְּשִׁיטָא שְׁהוּא חִיב. שְׂאִין אָדָם מוּחַל עַל שְׂאָר תְּבִיעוֹתִיו אִם לֹא תִבַּע אֶלְא אַחַת: **[כ]** מְחִיב. דְּלֹא בְעֵי הוֹדָאָה מִמִּין הַטַּעֲנָה. רִשׁוּי. וְכְלוּמַר דְּשִׁבּוּעָה הוּא דְּמְחִיבּוּ, אָבֵל מְדַמֵּי שְׁעָרִין אֶף הוּא פּוּטְרוֹ, וְלֹא פְּלִיג בְּהָא אַרְבָּנָן. תּוֹסְפּוֹת. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב: **[כא]** רִשׁוּי. וּבִין אֲדַמּוֹן וּבִין חֲכָמִים סַבִּירָא לְהוּ דְּטוּעֵנוּ בְּקַנְקָנִים גַּם כֹּן. וּבְהָא פְּלִיגִי, אֲדַמּוֹן סוּבֵר טוּעֵנוּ חֲטִין וְשְׁעָרִין וְהוֹדָה בְּאַחַת מֵהֶן חִיב. וְחֲכָמִים אֹמְרִים פְּטוּר, דְּבַעֲיָנָן טַעֲנָה וְהוֹדָאָה בְּדָבָר אַחַד. גְּמָרָא בְּסוּגִיָּא דְּהַכָּא. וּבְסוּגִיָּא דְּכְתָבוֹת מְפָרֵשׁ לִיָּה בְּעֵנָן אַחַר כְּמוֹ שְׁכְּתַב שָׁם הַר"ב: **[כב]** כְּדַלְקָמֵן בְּמְשָׁנָה ה'. וּמְשׁוּם הַכִּי נְמִי כְּשִׁהוּדָה בְּכָלִים פְּטוּר מִשְׁבּוּעָה: **[כג]** פְּטוּר. אֲצִטְרִיד, דְּלֹא תִימָא טַעֲמָא דְּפְטוּר בְּרִישָׁא מְשׁוּם דְּהוּי כְּטַעֲנוּ חֲטִין וְהוֹדָה לוֹ בְּשְׁעָרִין. תּוֹסְפּוֹת. וּפְרִשׁ בְּחֲכָמַת שְׁלֵמָה דְּלֹא תִימָא דְּסַבִּירָא לִיָּה דְּאֶפְלוּ טַעֲנוּ בְּשִׁנֵּי מִינִין וְהוֹדָה בְּאַחַד הוּי כְּמוֹ טַעֲנוּ חֲטִין וְהוֹדָה בְּשְׁעָרִין

הִינּוּ טַעַמָא דְכִיּוֹן דְלִשְׁמִירָה הוּן כְּשֵׁהוּ מְחַבְּרִין לְקַרְקַע וְאִדְעָתָא דְהַכִּי מְסַרִינְהוּ נִיהָלִיָּה, הָוִי לִיָּה כְּקַרְקַע, דְּהָא לָאו לְמַתְּלִשְׁינְהוּ מְסַרִינְהוּ נִיהָלִיָּה. טוֹר בְּשֵׁם הָרִ"י הַלְוִי. וְנִרְאָה לִי לְדַעַת הָרַמְבַּ"ם אֲפֹלוּ בְּאִין צָרִיד לְקַרְקַע. וְעִיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

[לא] מְחִיב כּו'. וְאִם תֵּאמֹר וְהָא הִילְךְ הוּא. יֵשׁ לוֹמֵר מְשַׁכַּחַת לֵה כְּשֶׁבְצָרָן. הָרִ"ן. וְעִיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לב]** שְׁבַמְדָּה כּו'. נִפְקָא לָן מִמְשַׁמְעוֹת דְּכִי הוּא זָה. תּוֹסְפוֹת. וְהָרִ"ן כְּתַב, דְּבַמְכִילְתָּא מִפִּיק לִיָּה מִכְּסָף אוֹ כְּלִים, מַה כְּסָף שְׁדַרְכוּ לְמָנוֹת אִף כְּלִים שְׁדַרְכוּ לְהַמָּנוֹת. וְעִיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לג]** לִישְׁנָא דְבְרִיתָא. וְלֹאֲתוּיֵי טוֹעֵנוּ בֵּית זָה מְלֵא. דְּלֹא תִימָא דְכִיּוֹן דְּאָמַר בֵּית זָה מְלֵא, וְזָה מְחִזִּיר לוֹ חֶסֶר, נִרְאָה הַחֲסָרוֹן, וְהָרִי הוּא כְּזָה אוֹמֵר עַד הַזִּיז וְזָה אוֹמֵר עַד הַחֲלוֹן, קָא מְשַׁמַּע לָן דְּלֹא, עַד שְׂיוּדָה בְּדָבָר שְׁבַמְדָּה. וְעִיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[לד]** חִיב. לְדִידוֹן דְּקִימָא לָן הִילְךְ פְּטוֹר, עַל כְּרַחֲדָא כְּשֶׁהֲרַקִּיבוּ פְרוֹת מִיְרֵי כּו'. וְרִישָׁא דְמַה שְׁהִנְחַת כּו' פְּטוֹר וְאִף עַל גַּב דְּהָרִי אָנוּ רוֹאִין הַפְרוֹת וְהוֹדְאָתוּ יְדוּעָה, נִרְאָה לִי דְהִינּוּ טַעַמָא מְשׁוּם דְּבִשְׁעָה שְׁהוֹדְאָה יוֹצָאָה מִפִּיּוּ בְּעִינָן שְׁתֵּהָא דְבָר שְׁבַמְדָּה:

פרק ו - משנה ז

[לה] וְלֹא אָמְרִינָן שְׁלֵא הוֹדָה לוֹ שְׂיִתְחִיב לְשֵׁלֵם לוֹ אֶלְא אִם כֹּן שְׂיִחְזִיר לוֹ מְשִׁכּוֹנוֹ וְכָל עוֹד שְׁלֵא יוֹכַל לְחַזֵּר לוֹ מְשִׁכּוֹנוֹ נִמְצָא שְׁלֵא הוֹדָה לוֹ בְּשׁוּם חִיּוֹב, מְשׁוּם דְּמְשַׁכּוֹן לָאו פְּרַעוֹן הוּא וְיִכּוֹל הַמְּלוֹה לְכוּף לְלוֹה שְׂיִשְׁלֵם לוֹ חוּבוֹ אִף עַל פִּי שְׁרוּצָה לְעַכְבַּי הַמְשַׁכּוֹן אֶצְלוּ בְּדַמֵּי שְׁוִיּוֹ שְׁאוּמֵר, וְעוֹבֵר בְּלֹא תַחֲמֵד כּו', וְאִין הַלוֹה נִפְטָר מִחִיּוּבוֹ בְּכָד, וְחִיב בְּבֵא לְצֵאת יְדֵי שְׁמִים לְפְרַעוֹ אֶת הָעֶדְף. הָרִ"ן: **[לו]** וְהִקְשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת, וְכִי עֲבַדְיָן תַּקְנָה לְרְשִׁיעֵי אֶלְא טַעַמָא שְׁמָא יוֹצִיא הֵלָּה הַפְּקָדוֹן וְנִמְצָא שְׁבוּעַת לֹוָה לְבִטְלָה: **[לז]** פְּטוֹר. אוֹקִימָנָא בְּגִמְרָא בְּמֵאֲמִינוּ לֹוָה לְמַלוֹה שְׁאִינוּ בְּרְשׁוּתוֹ. שְׁאִם לֹא כֹן מִתּוֹךְ שְׁצָרִיד לְשַׁבַּע שְׁאִינוּ בְּרְשׁוּתוֹ נִשְׁבַּע נִמִּי כְּמַה הָיָה שְׁוָה עַל יְדֵי גִלְגּוּל, אִף עַל פִּי שְׁבִישׁוּוֹי אִינוּ מֵאֲמִינוּ, הִינּוּ מְשׁוּם דְּלֹא קִים לִיָּה לְמַלוֹה בְּגִוּיָּה. וּמַלוֹה אִינוּ מֵאֲמִין לְלוֹה, דְּמִקִּים בִּיָּה וְסִלְף בְּגִדִים יִשְׁדֵּם (מְשַׁלִּי יֵא), שְׁאִם הָיָה נֶאֱמָן וְיִשָּׁר לֹא הָיוּ מְצָרִיכִין לוֹ מִן הַשְּׁמִים שְׂיֵהָא לֹוָה. אֲבָל לֹוָה מְקִים בְּמַלוֹה תַּמַּת יִשְׁרִים תַּנְחַם, שְׁאִם לֹא שְׁנֶאֱמָן וְיִשָּׁר הוּא לֹא הָיוּ מְעַשְׂרִין אוֹתוֹ. וְכַתֵּב הָרִ"ן, וּבִסְיַפָּא דְרִישָׁא מְחִיבִינָן לְמַלוֹה לְשַׁבַּע שְׁאִינוּ בְּרְשׁוּתוֹ וְאִף עַל פִּי שְׁמֵאֲמִינוּ, שְׁמָא יוֹצִיא כּו'. וְעִיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

[לח] שְׁמָא כּו'. וְאִם תֵּאמֹר, וְלָמָּה לֹא שָׁנָה נִמִּי הַטַּעַם דְּעַקֵּר שְׁבוּעָה לְמָה הוּא דְשְׁמָא נָתַן עֵינָיו בָּהּ. תַּרְץ הָרַמְבַּ"ם לְפִי שְׁזָה הַטַּעַם כּוֹלֵל כָּל מְשַׁכּוֹן. אֲבָל שְׁמָא עֵינָיו כּו' אִינוּ כּוֹלֵל כָּל מְשַׁכּוֹן, שְׁאִם הָיָה הַמְשַׁכּוֹן לְשׁוֹן זָהָב וְכְדוּמָה, אִין כָּאן טַעַם שְׁמָא עֵינָיו נָתַן בָּהּ. וְעִיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה א

[א] רישא דקרא, שבועת ה' תהיה בין שניהם וגו' ולקח בעליו [את השבועה] ולא ישלם, והאי לא ישלם קרא יתרה הוא, דכיון דכתיב אם לא שלח כו' ממילא משמע דלאחר השבועה לא ישלם, ואם אינו ענין פאן, תנהו למודה במקצת ועד אחד כו'. הר"ן. ועין תוספות יום טוב: **[ב]** **ואלו כו'**. ואיכא עוד הנד' דלקמן משנה ז', ודפרק י' דבבא קמא משנה ז', ודפרק ח' דכתבות משנה ה'. ועין תוספות יום טוב:

[ג] ואי נמי שְׁכְרוּ בְעֵדִים אֵלָא שְׁאִין עֵדִים שְׁעֵשָׂה עֲמוּ מְלֹאכָה: **[ד]** ואם תאמר הא לא חשדינן לבעל הבית דמשקר אלא ששכח, ואיך שיד' מגו. יש לומר דהכי קאמרין, ודאי קושטא קאמר שזוכר שפרעו, דאי מספקא ליה וטוען שקר שזוכר שפרעו, לא הנה אמר מלתא דידע דמספקי בה רבנן משום טרדא, והנה טעין דלא שְׁכְרוּ כָּלֵל. הר"ן. ותוספות: **[ה]** והינו כדעת הר"ן, דבקציצה לא תקנו כלום אלא הניחו על דינו, דאם הוא מודה מקצת נשבע שבועה דאורייתא, ואם כופר בכל נשבע הסת. וטעמא, כיון דליכא כאן טעמא דכדי חיינו. הר"ן. ועין תוספות יום טוב: **[ו]** **מקצת כו'**. לרבי יהודה לא תקנו שבועה לטל, אלא במקום שיש שבועה על הנתבע, והפכיה חכמים על התובע באלו השנויים פאן. רש"י:

פרק ז - משנה ב

[ז] **שלא ברשות**. פרוש, שלא ברשות בעלים ושלא ברשות בית דין. המגיד:

[ח] דאי לאו הכי שלא ידעו העדים שהוציא כָּלֵל, אין בעל הבית נאמן בשבועה. דשמא לא הוציא אלא אבנים או צרורות כו': **[ט]** **נשבע ונוטל**. דקנסו חכמים לגזלנים, כדי שלא ירבה הזק בני אדם. הרמב"ם. ועין תוספות יום טוב:

פרק ז - משנה ג

[י] הַנְּחָבֵל. קָנַס לַחֹבֵל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְבֶּה הַזֵּק בְּנֵי אָדָם וְהִתְגַּרוּתָם. הַרְמַבֵּ"ס. וְעֵינַי תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יא]** דְּנִשְׁיכַת שְׁנַיִם לָאוּ חֲכוּךְ כְּתֵל הוּא. רַשִׁ"י:

[יב] וְלֹא קִשְׂיָא דָּאָם כֵּן יִתְבַּעְהוּ לְאוֹתוֹ אַחַר. דְּהִכִּי קֹאֲמַר, שְׂמָא אַחַר עֲשָׂה עַל פִּי דְּנְחָבֵל, שְׂאֲמַר לוֹ לְחַבֵּל בּוֹ כְּדֵי שֶׁיִּתְבַּע לָזָה, מִיַּדִּי דְּהוּא דְּחִישִׁינָן שְׂמָא חָבֵל בְּעֲצָמוֹ. וְהִכִּי אֵיתָא בְּגִמְרָא:

פרק ז - משנה ד

[יג] הַעֲדוּת. הִקְשָׁה הַרְשָׁבִ"א ז"ל, מֵאֵן מוֹכַח דְּעֵבֵר עָלֶיהָ בְּמִזִּיד, דְּלִמָּא אֲשֶׁתְּלִי וְלֹא מִזִּיד הוּא. וְלְדִידֵי לֹא קִשְׂיָא, דְּכָל שְׁהִיָּה עֲדוּת קָרוּב כָּל כְּדֵי דְּאִי אֲפָשֵׁר לְתִלוּת בּוֹ שְׂכָחָה, לֹא אֲמַרִּינָן דְּלִמָּא אֲשֶׁתְּלִי. וּבְמוֹדָה שְׁהִזִּיד נְפִי מִשְׂפַּחַת לֵה, וְלֹא אֲמַרִּינָן בְּזָה אֵין אָדָם מְשִׁים עֲצָמוֹ רַשָּׁע, דְּהָא הוּדְאָת מְמוֹן הוּא, וְהוּדְאָת בְּעַל דִּין כְּמֵאָה עֲדִים דְּמִי. הַר"ן. וְעֵינַי תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב: **[יד]** לְהוֹצִיא שְׁקַר מִפִּי. רַשִׁ"י: **[טו]** שְׂכָנְגָדוֹ כּו'. וְלֹא אֲמַרִּינָן מִתּוֹךְ שְׂאִינוּ יָכוֹל לְשַׁבַּע מְשַׁלֵּם, כְּמוֹ שֶׁכְּתִבַּת הַר"ב פֶּרֶק ח' דְּבִבְא מְצִיעָא מְשַׁנָּה ב', כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפְקִיעוּ מִמְּנוּ מְמוֹן, שְׂמִי שְׁהִיָּה רוּצָה הִיָּה מְלוּה לּוֹ פְּרוּטָה וְיִתְבַּע כָּל אֲשֶׁר לּוֹ, וִיְהִי מוֹדָה מְקַצֵּת כְּמָה שְׂחִיב, וְיִתְחַיֵּב שְׁבוּעָה וּמִתּוֹךְ שְׂאִינוּ יָכוֹל לְשַׁבַּע יִקַּח כָּל אֲשֶׁר לּוֹ בְּלֹא שְׁבוּעָה, לְכַד תִּקְנוּ שְׂשִׁבְעָה כְּנִגְדּוֹ. מֵה שְׂאִין כֵּן הָתָם שְׂזָה שְׂאִינוּ יָכוֹל לְשַׁבַּע לֹא מְחַמַּת שְׁהוּא חֲשׂוּד אֶלָּא עֲתָה בְּתַבִּיעָה זֹו אֵינוּ יָכוֹל לְשַׁבַּע מְחַמַּת הַמְּאָרְע, לֹא הֲצָרִיכוּ לְשַׁבַּע שְׂכָנְגָדוֹ. תּוֹסְפוֹת: **[טז]** וְכֵן פֶּרַשׁ הַרְמַבֵּ"ס. וּמְסִיִּם, וְאֵין לּוֹ עַל אוֹתוֹ שְׂתַבְּעוּ זוּלַת חֲרָם סְתָם. וְהִלְכָה כְּרַבִּי מֵאִיר וְלֹא כְּרַבִּי יוֹסִי דְּאֲמַר יַחֲלִקוּ. עַד כָּאֵן. הִכִּי מְסַקִּינָן בְּגִמְרָא, דְּרַבִּי יוֹסִי הוּא דְּאֲמַר יַחֲלִקוּ. וְעֵינַי תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ז - משנה ה

[יז] לא כו'. אלא בזמן שיש רגלים לדבר, שבעל הבית מודה שאמר לו תן כו'. רש"י. ועין תוספות יום טוב: **[יח]** לבני כו'. והא דקתני פועלים ובנים, רבותא אשמעינן, דלא תימא הא דחנוני מחיב שבועה הינו כשהמחה פועלים אצלו שהוא צריך לשלם נמי לפועלים, אבל היכא דאינו חיב לשלם אלא לחנוני בלבד, סלקא דעתך שיטל חנוני בלא שבועה, קא משמע לן. הר"ן: **[יט]** בסלע כו'. כלומר, בסלע שאתן לך תן להם מעות שיוכל הפועל להוציא אותם בפרוטרוט: **[כ]** והן כו'. ולא הוי כאומר הלוייתי ואיני יודע אם פרעתיך דחיב לשלם, דהכא פיון דמפסיד בעל הבית, סבירא ליה לתנא קמא דתקנו רבנן שבועה שישבעו פועלים. הר"ן: **[כא]** אלו ואלו. באים לבית דין לשבע שבועת שוא מפיניהם, דלית בהו דאינו משקר. רש"י: **[כב]** שלא כו'. הר"ן העתיק, אלא הוא נוטל בשבועה, לפי שאין חיובו ברור. והן נוטלין בלא שבועה, דהוי ליה כמנה הלוייתי ואיני יודע אם פרעתיך:

פרק ז - משנה ו

[כג] ונתן לו. פרוש שהגביהן לוקח והניחו ברשות הרבים. המגיד. אבל להר"ן דלקמן אין נראה שהגביהן הלוקח. וכן נראה דעת הר"ב: **[כד]** ואינו תובע ממנו אלא דמיהן. הר"ן: **[כה]** וזה לשון הר"ן, משום דטענתיה דחנוני מעללא בהו טפי, לפי שלדבריו אין לבעל הבית שום דברא בפרות הללו, ובעל הבית מודה לחנוני שהן שלו אלא שנתן לו הדינר בשבילן. הר"ן: **[כו]** אמר לו כו'. פרוש חנוני טוען שמעשה שהיה כן היה, שבא אליו בעל הבית ואין בידו דינר ואומר לו תן לי בדינר פרות ועכשיו אביא לך את הדינר ונתן לו את הפרות והוליקם לתוך ביתו ואחר כך חזר אליו ופרע לו את הדינר, ובעל הבית טוען לא כי, אלא קדם שנתתי הדינר לא לקחתי פרות מעולם, ולא נתתי לך הדינר אלא בשביל אלו הפרות שהן ברשות הרבים. הר"ן: **[כז]** לשלחני. הכא נמי שהמעות צבורין ומנחין ברשות הרבים: **[כח]** משום דפירי עבידי דמרקבי, לא משהי להו. גמרא. והינו טעמא דרבי יהודה לא אמר בחנוני בההוא לישנא דאמר בשלחני, לפי שדרך החנוני להקיף אלא דהכא מודה החנוני שלא מכר בהקפה. הר"ן ותוספות. וביסיפא לא אמר כל שהאסר כו', משום דלפעמים בעל הבית נתן אסר בפרוטות, ולא שיך למימר כל שהאסר כו'. תוספות:

פרק ז - משנה ז

[כט] כָּשֶׁם. משום דתנינהוּ בַּפֶּרֶק הַכּוֹתֵב מִשְׁנָה ט', קִתְּנֵי כָּשֶׁם, וְקֵאֵי אֲנִשְׁבְּעִין וְנוֹטְלִין דְּרִישָׁא. הַרְמַבֵּיין:
[ל] וְלֹא דְמֵי לְמִשְׁנָה ד' דְּחִזְרָה שְׁבוּעָה לְמִקּוּמָה דְּמִפְּרָשִׁין שְׁהִנְתַּבַּע יִשְׁלַם, דְּהִכָּא הֵינּוּ טַעְמָא דְּאִמְרִין כֵּינּוּ דְּתוּבַע אֵינּוּ יָכוּל לְשַׁבַּע שְׁיִפְסִיד, מִשּׁוּם שְׂאִין כָּאן פְּשִׁיעָה לְנִתְבַּע כָּלֵל. אָבֵל בְּמִתְנִיתִין דְּלַעִיל כֵּינּוּ שְׁהִנְתַּבַּע אֵינּוּ יָכוּל לְשַׁבַּע מִפְּנֵי פְּשִׁיעָתוֹ, וּמִדִּינָא מִשְׁלַם, וְאֵינּוּ בְּדִין שְׂיִהָא חוּטָא נִשְׁכָּר, כְּשֵׁאִין הִתּוּבַע יָכוּל לְשַׁבַּע שְׁיִפְטֹר. וְאִף עַל פִּי שְׁהִתּוּבַע גַּם כֵּן מִפְּנֵי חֲשָׁדוֹ אֵינּוּ יָכוּל לְשַׁבַּע, אֵינָה דוּמָה שְׁבוּעַת הַתְּקֵנָה בְּעֵלְמָא לְשְׁבוּעַת הַתּוּרָה שְׁמַחֲיַבְתּוּ לְשַׁלַּם. הַרְ"ן:
[לא] בְּגַמְרָא, מִשּׁוּם דְּאִיכָּא מֵאן דְּפָלִיג אַהֲאֵי דִּינָא, הִלְכָּד אִמְרִין מֵאן דְּעָבַד וְדָן כּוּי מֵאֵי דְּעָבַד עָבַד: **[לב]** וְשֵׁלֵא מְצִינּוּ כּוּי. שׁוּבֵר עַל שְׁטֵר זֶה. רִשְׁ"י: **[לג]** שְׂאִמֵּר כּוּי. וְתִנָּא קַמָּא סָבֵר, דְּאִפְלוּ הָכִי אֵין נוֹטְלִין אֶלְא בְּשְׁבוּעָה. דְּשַׁמָּא לְהַשְׁבִּיעַ אֶת בְּנֵי אִמֵּר כֵּן כְּדִי לְאַחְשְׁבִינְהוּ. תּוֹסְפּוֹת:

פרק ז - משנה ח

[לד] הַשְּׁתַּפִּין כּוּי. וְהוּא הַדִּין לְשַׁאֲר, שְׂאֵם חֲלָקוּ אֵינּוּ יָכוּל לְהַשְׁבִּיעֵן. הַרְ"י"ף: **[לה]** נִתְגַּלְגְּלָה. נִתְחַיֵּב לוֹ הָוָה לִיָּה לְמִתְנִי, אֶלְא דְּתִנָּא לְשׁוֹן נוֹפֵל עַל לְשׁוֹן מְגַלְגְּלִין עָלָיו כּוּי:
[לו] כְּדִכְתִּיב שְׁמוּט כָּל בְּעַל מִשָּׁה יָדוּ. רִשְׁ"י. וּבְגַמְרָא, מִנָּא הָנִי מְלִי, דְּאִמֵּר קָרָא וְזֶה דְּבֵר הַשְּׁמֻטָּה, וְאִפְלוּ דְּבֹר מְשַׁמְטָת. וְעֵין תּוֹסְפּוֹת יוֹם טוֹב:

ח

פרק

פרק ח - משנה א

[א] משלים כו'. ויש עליו שבועה שאינו ברשותו:
[ב] והאי דהדרה ותניה הקא, משום דבעי למתני חיובי ופטורי דקרבו
שבועה דידהו, תנא ברישא חיובי ופטורי דממון דידהו, לפי שקרבו
השבועה בחיובי ופטורי תלוי בקד כו', כדמפרש ואזיל אמר לשומר חנם
כו':

פרק ח - משנה ב

[ג] פרוש, מה שחייב על פקדון. אבל משום בטוי, קימא לו כמאן דאמר
בגמרא דחייב:

פרק ח - משנה ד

[ד] וכן לשון רש"י. דאלו אין כאן עדים על הגנבה, מאן מחיבו אטביחה
ומכירה אף על פי שיש עדים שטבח ומכר, אי לאו דאיהו אודי שגנב אימא
דידיה טבח דידיה מכר. ועין פרק ז' דבבא קמא משנה ב' ובפרוש הר"ב
שם משנה ד':

פרק ח - משנה ה

[ה] מת. ושללא מחמת מלאכה: **[ו] משביעך אני.** אף על גב דלא פטר
נפשיה במידי, משביעו לאמת דבריו. ואין לפרש שמשביעו שאינו ברשותו
כו', דזה אינו צריך לשבע שפדבריו כן הוא אלא שאינה ברשותו, ואם כן
מאי קא משמע לו, הא לא נשבע לשקר:

פרק ח - משנה ו

[ז] זה הפלל. הר"ן העתיקו. ואפשר שהוא לא גרס זה הפלל בתרא: **[ח]** להקל כו' חיב. הא נשבע שלא להקל, אלא שמשנה בין מחובה לחובה בין מפטור לפטור, נעשה כנשבע להחמיר על עצמו ופטור: